

Praktische gevolgen van de invoering

R. van der Hoeven en M.J.C. Visser
advocaten en onderzoekers*

De 1 juni jl. in werking getreden (aangepaste) WID en MOT zijn onzorgvuldig en onduidelijk in elkaar gezet. Er wordt weinig rekening gehouden met de manier waarop de advocaat communiceert met de cliënt en evenmin met de gevolgen voor de vertrouwelijkheid tussen beide partijen. Dit is de conclusie uit de analyse die Marjolein Visser en Rob van der Hoeven maakten van problemen die de advocatenpraktijk door de nieuwe wetgeving ondervindt.

De op 1 juni 2003 in werking getreden wijzigingen van de Wet Identificatie bij Dienstverlening ('WID') en de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties ('Wet MOT') hebben ingrijpende gevolgen voor de advocaat met (deels) een adviespraktijk.¹ In een aantal gevallen dient hij de cliënt op de in de WID voorgeschreven wijze te identificeren en soms moet hij zelfs (voorgenomen) transacties van zijn cliënt melden bij het Meldpunt ongebruikelijke transacties ('het meldpunt'). Deze verplichtingen hebben niet alleen administratieve gevolgen, bij het niet-voldoen aan deze plichten kan de advocaat en/of zijn kantoor hiervoor civielrechtelijk, tuchtrechtelijk en zelfs strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld. De regelgeving is op een aantal punten onduidelijk, en op andere punten nagenoeg onuitvoerbaar. De wetgever gaat op een aantal punten veel verder dan de aan de wetgeving ten grondslag liggende Europese Richtlijn² vereist én hij lijkt nauwelijks oog te hebben gehad voor de praktijk.³

WELKE CLIËNT?

De advocaat moet in beginsel de cliënt identificeren waarvoor hij als 'dienst' verleent⁴:

f. het geven van advies dan wel het verlenen van bijstand (...) bij:

- 1^o het aan- of verkopen van onroerende zaken;
- 2^o het beheren van geld, effecten, munten, muntbiljetten, edele metalen, edelstenen of andere waarden;
- 3^o het oprichten of beheren van vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen als bedoeld in artikel 2 lid 1, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;

4^o het aan- of verkopen dan wel overnemen van ondernemingen;

5^o werkzaamheden op fiscaal gebied als omschreven in onderdeel h, sub 1' (te weten: 'het verstrekken van belastingadvies, alsmede het verzorgen van belastingaangiften en daarmee verband houdende werkzaamheden');

'g. het optreden (...) in naam en voor rekening van een cliënt bij enigerlei financiële of onroerendezaaktransactie.'

Van identificatie en melding zijn vrijgesteld⁵: 'werkzaamheden van een advocaat (...) betreffende de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding, of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding.' Onduidelijkheid kan ontstaan over welke werkzaamheden nu zijn vrijgesteld aangezien de Richtlijn (gezien overweging 17) dit punt anders uitlegt dan de minister (zie hierna).

VERKENNEND GESPREK

De minister legt deze vrijstelling strikt uit. Volgens hem dient de advocaat in een verkennend gesprek na te gaan of de werkzaamheden zijn gerelateerd aan een (mogelijke) procedure (vrijstelling) of niet (geen

vrijstelling).⁶ De vaststelling van de rechtspositie van de cliënt wordt door de minister beperkt tot dit eerste gesprek, waarin de cliënt ook kan worden geïnformeerd over de nieuwe wettelijke verplichtingen. Dit verkennende gesprek vindt 'onder alle omstandigheden in vertrouwelijkheid'⁷ plaats. In dit eerste gesprek kan de advocaat de (potentiële) cliënt ongestraft vertellen dat hij, indien de werkzaamheden (nu of in de toekomst) een meldingsplichtige dienst betreffen, een (voorgenomen) transactie moet en zal melden aan het meldpunt.

Het *tipping off* verbod (art. 19 Wet MOT) geldt niet tijdens dit eerste gesprek, want anders zou de door de minister genoemde vertrouwelijkheid niet kunnen worden gewaarborgd. Indien de advocaat in dit verkennende gesprek concludeert dat het een identificatieplichtige dienst betreft en kennisneemt van een (voorgenomen) transactie en hij besluit de gevraagde dienst niet te verrichten, dan behoeft hij de (voorgenomen) transactie niet te melden.

Indien de advocaat besluit de gevraagde dienst te verrichten, zal hij (gezien art. 2 lid 1 WID) de cliënt eerst moeten identificeren alvorens hij de dienst mag verlenen. Indien de in het besluit genoemde en niet-proceduregerelateerde dienstverlening aanvangt tijdens dit gesprek, zijn de verplichtingen uit de WID en de Wet MOT volledig van toepas-

Ten onrechte melden is een schending van de geheimhoudingsplicht, ten onrechte niet melden is een schending van de Wet MOT

van identificatie- en meldingsplicht



Irisscan.

foto: Herman Wouters/HH

sing. Bij bestaande cliënten zal overigens niet altijd duidelijk zijn of en wanneer sprake is van een nieuwe dienst, en of derhalve nog zo'n verkennend gesprek mag of kan worden gevoerd.

MELDING

Indien de cliënt na aanvang van een van de hiervoor genoemde en niet-vrijgestelde diensten voornemens is een ongebruikelijke transactie te verrichten dan wel deze verricht, moet de advocaat deze transactie melden bij het meldpunt. Van een ongebruikelijke transactie is sprake indien deze voldoet aan een van de indicatoren van de op 1 juni 2003 in werking getreden *indicatorenlijst*.⁸ Het betreft twee objectieve en twee subjectieve indicatoren.

De aanwezigheid van een objectieve indicator leidt zonder meer tot de verplichting tot melding. Deze plicht is er:

1. indien een transactie in verband met witwassen aan politie of justitie wordt gemeld en; of
2. indien een transactie boven € 15.000 (of de tegenwaarde daarvan in vreemde valuta) wordt betaald aan of betaald door tussenkomst van de beroepsbeoefenaar in contanten,⁹ met cheques aan toonder of soortgelijke betaalmiddelen.

Bij de twee subjectieve, en behoorlijk vage, indicatoren moet de advocaat zelf beoordelen of hij meldingsplichtig is. Het betreft:

1. transacties waarbij aanleiding is te veronderstellen dat deze verband *kunnen* houden met witwassen (in de zin van art. 42obis, 42oter of 42oquater Sr); of
2. situaties waarin de cliënt een voorkeur heeft voor transacties onder € 15.000 in contanten, met cheques aan toonder of soortgelijke betaalmiddelen, waarbij aanleiding is om te veronderstellen dat deze daarmee de melding wil voorkomen.

Opletten is geboden: *wel* melden terwijl het *geen* ongebruikelijke transactie is, is een schending van de geheimhoudingsplicht (ex art. 272 Sr); *niet* melden terwijl het *wel* een ongebruikelijke transactie is, is een schending van de Wet MOT. Vandaar dat een aantal kantoren heeft besloten dat melding alleen mag plaatsvinden nadat een aantal personen, een vaste commissie, het bestuur, de maat-

schap hebben geoordeeld dat het inderdaad een meldingsplichtige transactie betreft.

De beoordeling kan niet te lang vooruit worden geschoven want art. 9 lid 1 Wet MOT schrijft voor dat deze transactie onverwijld dient te worden gemeld. Blijkens de informatiebrochure van het ministerie van Financiën dient een transactie met een objectieve indicator in beginsel binnen twee weken en een transacties met een subjectieve indicator in beginsel binnen vier weken te worden gemeld.¹⁰

Indien de advocaat een (voorgenomen) transactie van de cliënt meldt bij het meldpunt, verbiedt art. 19 Wet MOT hem dit te vertellen aan zijn cliënt.¹¹ Zelfs als de cliënt ernaar vraagt, mag de advocaat niet meer vertellen dan dat hij op de vraag geen antwoord mag geven.

IDENTIFICATIE

Betreft het een bovenstaande dienst en is de vrijstelling niet van toepassing, dan moet de cliënt worden geïdentificeerd *vóórdat* de advocaat de dienst mag verlenen. Dit kan uiterst problematisch zijn, zeker als de cliënt het eerste verkennende gesprek niet in persoon voert met medeneming van alle stukken aan de hand waarvan identificatie moet plaatsvinden. De wetgever lijkt zich niet of nauwelijks te hebben bekommerd over de vraag hoe de dienstverlening in de praktijk verloopt en welke problemen daardoor rijzen bij invoering van onderhavige wetswijziging. We zullen enkele situaties bespreken.

Natuurlijk persoon

Uitgangspunt van de WID is dat de identificatie in persoon plaatsvindt;¹² het toezenden van afschriften van documenten levert in

*Ook als de cliënt ernaar vraagt,
mag de advocaat die heeft gemeld
niet vertellen dát hij heeft gemeld*

beginsel géén identificatie op. Betreft het een natuurlijk persoon, dan dient ex art. 3 lid 1 WID de cliënt te worden geïdentificeerd met behulp van bijvoorbeeld een geldig reisdocument (paspoort) of een geldig Nederlands rijbewijs. In een persoonlijk contact zal de advocaat de identiteit aan de hand van het originele document moeten verifiëren. Dit zal zeker (maar niet alleen) bij buitenlandse cliënten, waaronder buitenlandse advocaten die een beroep doen op een Nederlandse confrère, veel problemen opleveren. Daarnaast zal het voor een advocaat lastig kunnen zijn om vast te stellen of dit inderdaad een (niet-vervalst) rechtsgeldig – buitenlands – identiteitsbewijs is.

Rechtspersoon

Is de cliënt een in Nederland gevestigde rechtspersoon, dan dient de rechtspersoon ex art. 3 lid 2 WID te worden geïdentificeerd met behulp van een gewaarmerkt uittreksel van een Nederlandse Kamer van Koophandel en Fabrieken. Sinds 18 juni 2003 is het mogelijk elektronisch een gewaarmerkt uittreksel op te vragen, dat vervolgens kan worden uitgeprint. Dit scheelt de rechtspraktijk een enorme hoeveelheid tijd en rompslomp. Er geldt nog wel een formeel voorbehoud: het ministerie van Financiën moet zijn reeds mondeling gegeven akkoord nog wel schriftelijk bevestigen. De rechtspersoon kan overigens ook worden geïdentificeerd met behulp van een door een Nederlandse notaris opgestelde akte.

In dat uittreksel of die akte dienen, naast de gebruikelijke Kamer van Koophandelgegevens ook te zijn opgenomen de namen en geboortedatum van de natuurlijke personen die de rechtspersoon bij de beroepsuitoefenaar vertegenwoordigen en het document aan de hand waarvan hun identiteit is vastgesteld. Hieruit lijkt te volgen dat volgens de wet een Kamer van Koophandel-uittreksel alleen dan voldoende is voor identificatie indien degene die zich bij de advocaat meldt ook staat vermeld in het uittreksel en het uittreksel bovendien het document vermeldt aan de hand waarvan die natuurlijke persoon door de Kamer van Koophandel is geïdentificeerd. De huidige uittreksels vermelden dergelijke gegevens echter *niet*, onduidelijk is of

Als de cliënt bij het eerste gesprek niet alle identificatiestukken bij zich heeft, ontstaat er een praktisch probleem, iets waarover de wetgever zich niet lijkt te hebben bekommerd

het uittreksel voldoende is om de rechtspersoon te identificeren. Mogelijk dienen de bestuurders van de rechtspersoon separaat op dezelfde wijze als natuurlijke personen te worden geïdentificeerd.

Van degene die namens de rechtspersoon het verzoek aan de advocaat doet een dienst te verlenen zal ex art. 5 lid 1 WID (eveneens) de identiteit moeten worden vastgesteld. Uit de WID blijkt niet of een opvolger van deze natuurlijke persoon in dezelfde zaak opnieuw moet worden geïdentificeerd. Onduidelijk is of deze laatste identificatie achterwege kan blijven omdat de cliënt zelf en de eerste opdrachtgever al zijn geïdentificeerd. Overige personen die werkzaam zijn voor de cliënt en met wie de advocaat in het kader van deze zaak contact heeft, behoeven niet te worden geïdentificeerd.

Buitenlandse rechtspersoon

Betreft het een buitenlandse rechtspersoon zonder vestiging in Nederland, dan wordt zowel de identificatie van de rechtspersoon als van de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt in de praktijk moeilijk, zo niet feitelijk onmogelijk gemaakt. Ingevolge art. 3 lid 3 WID moet de rechtspersoon worden geïdentificeerd met behulp van een gewaarmerkt uittreksel uit het officiële buitenlandse handelsregister, dan wel een door een notaris of andere van die rechtspersoon onafhankelijke functionaris in die staat, die de betrouwbaarheid van deze verklaring op grond van de aard van zijn functie voldoende kan waarborgen. Deze functionaris dient dan een schriftelijke verklaring bij te voegen waarin hij verklaart onafhankelijk te zijn van de te identificeren rechtspersoon.

Wie deze ‘van de rechtspersoon onafhankelijke functionaris’ kan zijn, wordt niet duidelijk. Blijkens de wetgeschiedenis van de voorloper van de WID, de Wet identificatie bij

Foto: Theo Bos/HH



financiële dienstverlening (‘WIF’), wordt onder deze functionaris onder andere verstaan een legal opinion van een advocatenkantoor, niet zijnde de vaste advocaat van de cliënt.¹³ Ook kan hiervoor eventueel (indien mogelijk gezien bijvoorbeeld reisafstanden) een beroep worden gedaan op Nederlandse (dan wel andere Europese) ambassades en consulaten, of bestuurlijke autoriteiten in het desbetreffende land.

Het Kamer van Koophandel-uittreksel zal de persoon moeten vermelden die de rechtspersoon vertegenwoordigt en tevens het document aan de hand waarvan die natuurlijke persoon is geïdentificeerd



Het vereiste van een origineel uittreksel uit het buitenland is overigens ook geen stimulans voor vlot zakendoen. Een wachttijd van enkele weken voordat het origineel is ontvangen, zal eerder regel dan uitzondering zijn. Zo duurt het opvragen van een origineel uittreksel in Luxemburg ongeveer 6 weken. De cliënt kan om deze wachttijd te vermijden gebruikmaken van een lokale notaris of advocaat. De vertegenwoordiger van de rechtspersoon

spoedt zich naar de dichtstbijzijnde notaris of advocaat die de rechtspersoon en diens vertegenwoordiger identificeert. De notaris of advocaat maakt van die identificatie(s) een verklaring respectievelijk een *legal opinion* op, waaraan hij toevoegt dat hij onafhankelijk is van de rechtspersoon.

Onzes inziens kan de advocaat zijn dienstverlening starten zodra hij, bijvoorbeeld per fax, een kopie van deze verklaring en bijbehorende stukken heeft ontvangen, tezamen met de (telefonische) toezegging van de notaris of advocaat dat de originelen per omgaande zullen worden nagezonden. Het gaat er immers om dat de beroepsbeoefenaar zich ervan dient te overtuigen dat een, gelet op de belangen die de wet tracht te beschermen, gedegen identificatie heeft plaatsgevonden.¹⁴

Identificatie via afschrift

Indien de cliënt niet in persoon verschijnt of kan verschijnen, en identificatie noodzakelijk is bestaat op basis van art. 4 WID de mogelijkheid identificatie plaats te laten vinden via een *afschrift* van een geldig identificatiebewijs. Er moet dan wel eerst een betaling die met de dienst verband houdt plaatsvinden via een rekening van de cliënt bij een kredietinstelling ('bank') als bedoeld in art. 1 lid 1 onder a Wet toezicht kredietwezen 1992 met een zetel in een van de lidstaten die beschikt over een vergunning van de bevoegde autoriteit van die lidstaat om haar bedrijf te mogen uitoefenen, of in een staat die door de minister is aangewezen. Een girale voorschotbetaling aan de advocaat voor aanvang van de dienst zou als zo'n eerste betaling kunnen dienen, waardoor een afschrift van een geldig identificatiebewijs voldoende kan zijn om de cliënt te identificeren. Overigens moet bij een rechtspersoon de opdrachtgever wel nog steeds als natuurlijk persoon worden geïdentificeerd.

Confrère heeft al geïdentificeerd

Indien de natuurlijke persoon die bij de advocaat verschijnt¹⁵ niet voor zichzelf, maar voor een derde optreedt, moet de advocaat die derde identificeren. Dit hoeft echter niet indien die natuurlijke persoon een advocaat of (kandidaat-)notaris is, die de desbetreffende cliënt zelf al volgens de WID-regels heeft geïdentificeerd.¹⁶ De advocaat moet dan nog wel 'zich ervan gewiszen'¹⁷ dat zijn confrère de identificatie overeenkomstig de WID-regels heeft verricht (hij zal zich derhalve een kopie van de door zijn collega verzamelde identificatiedocumenten laten toezenden). Deze vrijstelling is gecreëerd 'omdat in de praktijk tussen de beroepsgroepen van advocaten en (kandidaat-)notarissen en onderling veelvuldig contact plaatsvindt ten behoeve van dezelfde cliënten'.¹⁸ Of de advocaat hier altijd veel mee opschiet is de vraag. Hij moet immers op grond van art. 5 lid 1 WID nog wel zijn confrère identificeren! Voor advocaten die op deze wijze 'veelvuldig contact' hebben lijkt het derhalve praktisch om elkaar eenmalig te identificeren, waarna onzes inziens met een ondertekend verzoek kan worden volstaan. Deze vrijstelling geldt ook voor in de EU gevestigde advocaten en (kandidaat-)notarissen.

De toelichting op het besluit noemt ook nog de mogelijkheid van een *afgeleide identificatie* in die gevallen dat een cliënt of zijn vertegenwoordiger niet in persoon kan verschijnen. De identificatie kan dan namens de dienstverlener door een ander worden verricht die wel in staat is de cliënt in persoon te ontmoeten. Ook deze afgeleide identificatie moet echter conform de WID plaatsvinden. De uiteindelijke dienstverlener draagt hiervoor de verantwoordelijkheid en derhalve ook het risico.¹⁹

Meer cliënten identificeren dan noodzakelijk

Aangezien vooral bij aanvang onduidelijk kan zijn of sprake is van een dienst in voornoemde zin en omdat bovendien binnen veel kantoren al een vorm van cliëntenregistratie plaatsvindt, is het voorstelbaar dat kantoren ervoor kiezen veel meer cliënten te identificeren dan wettelijk vereist. Zo wordt het risico vermeden dat ten onrechte niet wordt geï-



Sinds 1 juni 2003 is de Wet Identificatie bij Dienstverlening (WID) van kracht.

Identificeer nu je cliënten!

Lees de WID Compliance placemat
Maak zelf een kopie van paspoort of rijbewijs
Zonder identificatie geen nieuwe dienstverlening

Affiche uit de gebouwen van PriceWaterHouseCoopers/Landwell b.v.

identificeerd. Als de inhoud van de dienstverlening verandert en in een later stadium als nog een identificatieverplichting ontstaat, is hieraan reeds voldaan. Bovendien kan in een nieuwe zaak voor dezelfde cliënt ex art. 2 lid 4 WID van de reeds verzamelde identificatiegegevens gebruik worden gemaakt.

Wel moet alsnog een selectie plaatsvinden tussen wel en niet verplicht verzamelde gegevens. Het tonen aan toezichthouders van identificatiegegevens van cliënten die volgens de WID niet behoeft te worden geïdentificeerd, zal immers schending van de geheimhoudingsplicht opleveren. In verband met de geheimhoudingsplicht is het de advocaat uiteraard uitsluitend toegestaan enig gegeven over zijn cliënt te tonen aan een toezichthouder indien de wet hem daartoe verplicht.

Bestaande cliënten

De WID en de Wet MOT zijn ook van toepassing op reeds bestaande cliënten. Uit de wet- en regelgeving blijkt niet duidelijk of

bestaande cliënten waarvan de dienstverlening reeds was aangevangen voor 1 juni 2003 ook moeten worden geïdentificeerd conform de WID. Uit de tekst van de wet, het besluit en het advies van de Raad van State²⁰ kan worden afgeleid dat de vaststelling van de identiteit van de cliënt in elk geval moet plaatsvinden wanneer de bekende cliënt vraagt om een nieuwe WID-plichtige dienst. Omdat de nieuwe verplichtingen een tijdrovende inventarisatie mee kan brengen, geldt er voor deze cliënten een (uiterst korte) implementatieperiode van circa drie maanden.²¹

Bestaande cliënten met nieuwe dienstverlening

Ingevolge art. 2 lid 4 WID kan de 'instelling'

voor de vaststelling van de identiteit van een cliënt bij een nieuwe dienst gebruik maken van de identificatiegegevens die zijn verzameld bij een andere dienst. De 'instelling' is blijkens art. 1 sub d Besluit 'de natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die als advocaat () zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig werkzaamheden verricht ()'. De advocaat kan derhalve bij een nieuwe dienst de reeds verzamelde gegevens van zijn cliënt gebruiken. Onduidelijk is of kantoorgenoten hiervan ook gebruik kunnen maken op grond van art. 2 lid 4 WID. In ieder geval kunnen zij op basis van de in noot 16 genoemde Uitvoeringsregeling WID deze gegevens gebruiken, indien zij eerst de kantoorgenoot identificeren die de cliënt heeft geïdentificeerd. Wij zijn van mening dat er een regeling moet komen op basis waarvan identificatiegegevens van een cliënt zonder deze papieren rompslomp mogen worden gebruikt door advocaten van (verschillende vestigingen van) één kantoor.

TOEZICHT

Het toezicht zal worden uitgeoefend door het Bureau Financieel Toezicht (BFT), een zelfstandig bestuursorgaan. De omvang van de bevoegdheden van het BFT is nog niet bekend. Waarschijnlijk worden de toezichthouders werkzaam bij het BFT aangewezen als toezichthouder in de zin van art. 5:11 Awb, zodat zij over de vergaande bevoegdheden uit hoofdstuk 5 Awb zullen beschikken. Onzes inziens zal het BFT in beginsel geen inzagebevoegdheid hebben in dossiers, omdat hieraan de geheimhoudingsplicht van de advocaat in de weg staat.²² Indien de WID-gegevens gescheiden worden bewaard van het inhoudelijke dossier bestaat niet het

*Advocaten die 'veelvuldig contact' hebben,
kunnen elkaar eenmalig identificeren, waarna
met een ondertekend verzoek kan worden volstaan*

De Nederlandse wetgeving gaat nodeloos veel verder dan vereist wordt door de Europese Richtlijn die eraan ten grondslag ligt

risico dat de toezichthouder ‘bij toeval’ informatie uit het dossier onder ogen krijgt. Ook indien op grond van andere bronnen harde aanwijzingen bestaan dat een dossier ten onrechte niet als WID-dossier is aangemerkt, heeft de toezichthouder geen recht op inzage in het inhoudelijke dossier. Dan zal namelijk geen sprake zijn van toezicht maar van opsporing, omdat dan een verdenking bestaat van schending van een der WID-bepalingen.

WET BESCHERMING PERSOONSgegevens

De identificatieplicht is kostbaar en geeft veel administratieve rompslomp. Niet alleen moeten stukken worden verzameld en/of opgevraagd, deze gegevens moeten ex art. 6 WID vervolgens op een toegankelijke wijze worden vastgelegd. Het ligt voor de hand hiervoor een speciaal bestand te creëren. Op dit bestand is de Wet bescherming persoonsgegevens van toepassing, hetgeen weer extra

verplichtingen met zich brengt, zoals informatieplichten aan de in het bestand op te nemen cliënten en (indien meer gegevens worden verzameld dan op basis van de WID strikt noodzakelijk is) een meldingsplicht van het bestand vóórdat het wordt aangelegd bij de Commissie bescherming persoonsgegevens.

ONZORGVULDIG EN ONDUIDELIJK

Tot slot: de Nederlandse wetgever heeft een onzorgvuldig en onduidelijk stukje wetgeving geproduceerd, waarbij hij zich niet lijkt te hebben bekommerd om de manier waarop de advocaat met de cliënt communiceert, noch over de implicaties die een en ander heeft voor de vertrouwelijkheid die er (ook volgens de minister) nog altijd moet bestaan tussen advocaat en cliënt. Hierbij is hij op een aantal punten – nodeloos – veel verder gegaan dan wordt vereist door de Europese Richtlijn die aan deze wetgeving ten grond-

slag ligt. Daarbij veronderstelt de minister ten onrechte dat een implementatieperiode van drie maanden voldoende is om praktische helderheid te verschaffen.

Het is zeer wenselijk dat overleg met de minister en/of het BFT ten minste leidt tot het oplossen van belangrijke uitvoeringsproblemen en tot opheldering van genoemde (en andere) onduidelijkheden.

HANDIGE CHECKLIST WID

De orde heeft de checklist Wet Identificatie bij Dienstverlening (WID) opgesteld. Zie: www.advocatenorde.nl/checklistWID. Aan de hand van deze checklist kan de advocaat bepalen of hij te maken heeft met een vorm van dienstverlening die onder deze wet valt. Is dat het geval, dan zal hij de strikte identificatieprocedure moeten volgen die de WID voorschrijft.

NOTEN

- * Volledig: Rob van der Hoeven is werkzaam als advocaat bij NautaDutilh Rotterdam en als docent bij het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, Universiteit Utrecht. Marjolein Visser is werkzaam als advocaat bij NautaDutilh Amsterdam en als universitair hoofdonderzoeker bij het Centrum voor Milieurecht, Universiteit van Amsterdam.
- 1 Zie hierover ook ons artikel ‘Identificatie- en Meldplicht van de advocaat: een frontale aanval op de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht’, *NJB* 2003, p. 1124-1131.
- 2 Richtlijn 2001/97/EG van 4 december 2001 (‘Richtlijn’) tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG.
- 3 Zie ook D. van der Landen, ‘Financieel-economisch strafrecht’, *Delikt & Delinkwent* 2003, p. 647-652.
- 4 Art. 1 lid 1 sub a onder 10 Wet MOT wordt in art. 4 lid 1 sub f en g Besluit van 24 februari 2003 tot aanwijzing van instellingen en diensten in het kader van de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties, *Stb.* 2003, 94 (‘Besluit’). De opsomming van de vijf activiteiten in art. 1 lid 1 sub f Besluit vertoont grote overeenkomst met de opsomming in art. 2bis aanhef sub 5 Richtlijn 2001/97/EEG van 4 december 2001, maar is niet volledig gelijklopend.

- 5 Artikel 2 lid 2 (m.b.t. identificatie) en artikel 4 lid 2 (m.b.t. melding) Besluit, *Stb.* 2003, 94.
- 6 Toelichting Besluit, *Stb.* 2003, 94, p. 17.
- 7 Toelichting Besluit, *Stb.* 2003, 94, p. 17-18.
- 8 Wijziging vaststelling indicatorenlijst voor ongebruikelijke transacties, *Strct.* 14 maart 2003, nr. 52, p. 13.
- 9 Bij contante betalingen betreft het veelal situaties die op grond van de Bruininrichtlijnen reeds waren verboden. De advocaat moest dan reeds het contact met de cliënt verbreken, maar nu moet hij deze poging tot contante betaling ook melden. Bruininrichtlijnen: Richtlijnen ter voorkoming van betrokkenheid van de advocaat bij criminele handelingen, behandeld en goedgekeurd op 30 juni 1995, inwerkingtreding 15 september 1995, *Advocatenblad*, 1995, p. 809-814, tevens met toelichting opgenomen in: Nederlandse Orde van advocaten, *Vademecum Advocatuur, wet- en regelgeving*, 2003, p. 335-350.
- 10 Ministerie van Financien, *Identificatie- en Meldplicht voor Beroepsbeoefenaars*, Den Haag, 2003, p. 4/4.
- 11 Overtreding levert via art. 1 sub 2 WED een economisch delict op.
- 12 Toelichting Besluit *Stb.* 2003, 94, p. 9.
- 13 TK 27 001, nr. 5, p. 7.
- 14 Toelichting Besluit, *Stb.* 2003, 94, p. 10.

- 15 Ofschoon de wet steeds spreekt van ‘verschijnen’ brengt de strekking van de wet met zich mede dat ook moet worden geïdentificeerd indien een cliënt noch diens vertegenwoordiger ooit bij de advocaat verschijnt doch het contact uitsluitend per telefoon, fax of e-mail plaatsvindt.
- 16 Wijziging Uitvoeringsregeling Wet identificatie bij dienstverlening, *Strct.* 2003, 102, p. 16, inwerkingtreding 1 juni 2003, waarbij de Uitvoeringsregeling WID, *Strct.* 1994, 17, is gewijzigd.
- 17 Zie de toelichting bij het in noot 16 genoemde wijzigingsbesluit.
- 18 Zie de toelichting bij het in noot 16 genoemde wijzigingsbesluit.
- 19 Toelichting Besluit, *Stb.* 2003, 94, p. 9.
- 20 Advies op het Besluit, 25 oktober 2002, No.Wo6.02.0317/IV, p. 8.
- 21 Toelichting Besluit, *Stb.* 2003, 94, p. 10.
- 22 De bescherming van de geheimhoudingsplicht (art. 46 Advocatenwet jo. Gedragsregel 6) zal onzes inziens plaats dienen te vinden volgens de hoofdregel, zoals neergelegd in onder andere HR 30 november 1999, *NJ* 2002, 438 met noot YB, herhaald in HR 12 februari 2002, *NJ* 2002, 439, met noot YB. Zie nader *NJB*, 2003, p. 1124-1126.